

Suomen Luontopaneelin lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi

2.6.2022

Janne Kotiaho

Luonnon monimuotoisuus

- Elämä sen kaikissa muodoissa – elämä on alkanut kerran ja jatkunut neljän miljardin vuoden ajan
- Monimuotoisuus on sukupolvesta toiseen siirtyvän elämän jatkumon loputtoman moninaistumisen tulos
- Luontokadossa ei ole kysymys vain ympäristöstä – kyse on kestävästä kehityksestä, kansainvälisestä turvallisuudesta, oikeudesta, etiikasta, moraalista ja taloudesta
- Keskeinen yhteiskunnallinen ongelma on kielteisten ulkoisvaikutusten huomioimattomuus
 - aiheuttaja maksaa periaate ei ole käytössä!
- Luonto tarvitsee tilaa elääkseen ja voidakseen hyvin
 - Suojelu on suorin tie uhanalaisten lajien auttamiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen
 - Suojelualueet toimivat hyvin luonnon turvaamiseen – kunhan niitä on tarpeeksi ja riittävän lähellä toisiaan eli jokaisessa maakunnassa

Hallituksen esityksessä paljon hyvää

- Pääosin hyvin ja asiantuntevasti valmisteltu
- Turvaa Suomen luontoa entistä paremmin ja auttaa hidastamaan luontokatoa
- Erityisen kannatettavia uudistuksia
 - Luontotyyppien ja lajien suojelun vahvistaminen
 - Ekologinen kompensatio
 - Seurannan vahvistaminen
 - Kansalaisyhteiskunta ja kasvatus
 - Ilmastonmuutokseen sopeutumisen huomiointi
 - Luontopaneeli pitää hyvänä, että paneeli säädetään riippumattomaksi ja että lain perusteluissa korostetaan objektiivisuuden pyrkimystä

Ilmastonmuutoksen hillintä mukaan lakiin

1 § Lain tarkoitus

3) ilmastonmuutokseen sopeutumisen edistäminen

- Ilmastonmuutoksen hillinnän edistäminen on poistettu
- maankäyttösektorin päästöt vuonna 2021 ylittäneet hiilivarastoihin sitoutuvan hiilen määrän ja Suomen maankäyttösektori on todettu ensimmäistä kertaa päästölähteeksi
- Kasvattamalla suojelupinta-alaa varmistamme hiilivarastojen säilymisen tulevaisuuteen ja siksi luonnonsuojelualueiden merkitys hiilensidonnalle tulisi tunnistaa laissa
 - Luonnonvarakeskuksen maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden arviossa todetaan, että jos suojelualueita lisättäisiin 3 000 hehtaaria, 6 000 hehtaaria tai 10 000 hehtaaria vuodessa (2021–2035), johtaisi tämä puuston osalta 0,08, 0,17 tai 0,28 Mt CO₂ lisänieluun
 - Lisäksi maaperän ja kuolleen puun hiilivarasto kasvaa suojelualueilla enemmän kuin samankaltaisissa talousmetsissä

Käytön lisäämisestä kestävyysden lisäämiseen

1 § Lain tarkoitus

4) luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestäväen käytön tukeminen;

- Yhteiskunnan kollektiivinen tieto, normit, arvot ja uskomukset vaikuttavat siihen, kuinka havainnot maailmasta muotoutuvat käsitteiksi ja käytännöiksi
- Järjestelmätason muutoksia ei saada aikaan, jos käyttämämme käsitteet ja kieli eivät tue tarvittavaa muutosta
- Pieni sanajärjestyksen muutos on selvästi luonnonsuojelulain tarkoitusta paremmin toteuttava - peruslauseen merkitys muuttuu käytön tukemisesta kestävyysden tukemiseksi.

=> luonnonvarojen ja luonnonympäristön käytön kestävyysden tukeminen

Selvilläolovelvollisuuden palauttaminen

Selvilläolovelvollisuus poistunut (aiemmin 8 §)

Jokaisen on riittävällä tavalla oltava selvillä toimintansa vaikutuksista luonnon monimuotoisuudelle ja maisemalle sekä toimintatavoista, joilla haitallisia vaikutuksia voidaan välttää ja vähentää, siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

- Perustuslain 20 §: "Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille."
- Selvilläolo on ensimmäinen askel ketjussa, jossa toimijat pyrkivät välttämään, lieventämään ja kompensoimaan haittojaan
- Lain myötä tulevat parannukset luontotietojärjestelmissä tekevät selvilläolon entistä helpommaksi

Monimuotoisuuspotentiaali

43 § Luonnonsuojelualueet ja niiden perustamisedellytykset

- EU:n biodiversiteettistrategiassa todetaan suojelualueverkoston olevan riittämätön
- Vuoteen 2030 mennessä oikeudellisen suojelun piirissä on oltava vähintään 30 prosenttia sekä EU:n maa- että merialueista
 - Luonnontieteellisesti suojelun jyvitys maakunnittain on perusteltua
- Strategian mukaan suojelualueita valittaessa erityistä huomiota on kiinnitettävä alueisiin, joilla on suuri monimuotoisuusarvo tai -potentiaali
- Luonnonsuojelualueen perustamisen yleisiä edellytyksiä tulee päivittää vastaamaan Suomen jo kannattaman strategian linjauksia

=> ”alueella on erityistä potentiaalia kehittyä luontotyyppien tai eliölajien kannalta arvokkaaksi kohteeksi”

Malminetsintä tulisi kieltää kaikilla luonnonsuojelualueilla – ei vain kansallis- ja luonnonpuistoissa

51 § Luvanvaraiset poikkeukset kansallispuistojen ja luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä

- Tämä syytä selkiyttää niin, että malminetsintä kaivostoimintaa varten on yksiselitteisesti kielletty

Metsähallitus voi antaa luvan geologiseen tutkimukseen, jos toiminta ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta. Geologiset tutkimukset on tällöin järjestettävä niin, ettei niillä aiheuteta alueen lajeille, luontotyypeille, vesitaloudelle tai maisemalle vähäistä suurempaa haittaa.

Luku 11. Ekologinen kompensatio

- Ekologisen kompensaation velvoittavuuden poisto ei ole optimaalista
 - aiheuttaja maksaa –periaate ei toteudu
- Maailman parhaat pelisäännöt!
- 106 §:n mukaiseen kompensaatiohakemukseen olisi tärkeää lisätä velvoite mainita, miten haittoja on pyritty lieventämään
 - Lieventämishierarkia on sisällytetty 3 § ekologisen kompensaation määritelmään ja on keskeinen osa luonnon kokonaisheikentymättömyyteen pyrkimistä.
 - Lisäys on oleellinen lievennyshierarkian noudattamisen varmistamiseksi

KIITOS

janne.kotiaho@jyu.fi
@JanneKotiaho

PLANETAARINEN HYVINVOINTI
MAKSUTTOMAT VERKKO-OPINNOT KAIKILLE

AVOIN. JUURI SINULLE.
AVOIN. JYU.FI

Although time is not on our side, it is not too late to make the conscious decision to change paths. Our descendants deserve nothing less.

Partha Dasgupta

